

10. 5. 2006

ID: 40151

Místní komunikace

Jestliže vlastníkem pozemku, charakterizovaným jako místní komunikace, je fyzická osoba, může se jeho vlastníkem stát obec jen za předpokladu legální změny vlastnictví, tedy nabytím tohoto pozemku v souladu se zákonem. Pokud se tak nestalo, pak ani skutečnost, že příslušný pozemek jako místní komunikace začal sloužit, sloužil či slouží, nemůže znamenat změnu jeho vlastnictví.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 22 Cdo 341/2004, ze dne 10.6.2004)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně V. Š., zastoupené advokátem, proti žalovanému městu J. H., o ochranu vlastnického práva a vyklizení pozemku uvedením do původního stavu, vedené u Okresního soudu v Jindřichově Hradci pod sp. zn. 4 C 153/2003, o dovolání žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. října 2003, č. j. 7 Co 1440/2003-59, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Okresní soud v Jindřichově Hradci (dále „soud prvního stupně“) rozsudkem ze dne 25. 4. 2003, č. j. 4 C 153/2003-27, zamítl žalobu, aby žalovanému bylo uloženo, aby odstranil z pozemku žalobkyně parc. č. 2041/2 ostatní plocha v kat. území J. H. asphalt včetně štěrkového podkladu a uvedl pozemek do původního stavu. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Soud prvního stupně vyšel ze zjištění, že vlastníkem označeného pozemku je žalobkyně na základě rozhodnutí Okresního úřadu – Pozemkového úřadu v J. H. ze 6. 3. 2000. Žalovaný v celé délce pozemku vyasfaltoval pás široký asi 2,5 m, pod který položil štěrk. Do podzimu roku 2002 se na pozemku žádné asfaltové povrchy nenacházely. Podle originálu pasportu místních komunikací z 15. 10. 1984 byla již v roce 1984 komunikace spojující ulice arch. T. a D., která zčásti vede po předmětném pozemku, zařazena v pasportu místních komunikací pod č. 38b a je patrná i z grafického pasportu. Provoz na této komunikaci je omezen značkou zákazu vjezdu všech motorových vozidel. Podle operačních plánů zimní údržby místních komunikací žalovaný zajišťuje zimní údržbu i komunikace č. 38b. Jako místní komunikace je předmětný pozemek užíván nejméně 40 let. Soud prvního stupně se postavil na stanovisko, že na pozemku žalobkyně se nachází místní komunikace, která byla zřízena dříve, než se žalobkyně stala vlastníkem pozemku, na podzim roku 2002 došlo pouze k údržbě komunikace, a protože nebylo prokázáno, že by tato komunikace byla správním rozhodnutím vyňata ze sítě místních komunikací, musí být veřejně přístupná a žalobkyně je povinna při výkonu svého vlastnického práva respektovat její právní režim.

Krajský soud v Českých Budějovicích k odvolání žalobkyně rozsudkem ze dne 10. října 2003, č. j. 7 Co 1440/2003-59, rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé změnil tak, že žalobě vyhověl. Dále rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud mj. uvedl, že pasport komunikací je pouze evidencí místních komunikací. O zařazení pozemku do sítě místních komunikací rozhodoval podle zákona č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích, a podle § 6 vyhlášky č. 35/1984 Sb., kterou v rozhodné době byl prováděn zákon č. 135/1961 Sb., místní národní výbor. S ohledem na ustanovení § 23 uvedeného zákona bylo nezbytné, aby o zařazení komunikace do sítě místních komunikací (pasportu místních komunikací) rozhodl místní národní výbor ve správním řízení. Vydání takového rozhodnutí je nezbytné i podle současné právní úpravy (§ 44 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích). Žalovaný existenci takového rozhodnutí neprokázal. „Zařazení pozemku žalobkyně do pasportu místních komunikací bez toho, aby tomuto zařazení předcházelo správní řízení, nemůže založit oprávnění žalovaného nakládat s komunikací jako vlastníkem ve smyslu § 9 odst. 1 současně platného zákona o pozemních komunikacích č. 13/1997 Sb. a provádět údržbu takové komunikace podle vyhlášky č. 104/1997 Sb.“ Žalobkyně se tudíž po právu domáhala ochrany svého vlastnického práva.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání z důvodu nesprávného právního posouzení věci. Namítá, že samotná existence pasportu místních komunikací, v němž je předmětná komunikace zařazena již od roku 1984, dostatečným způsobem prokazuje existenci sporné komunikace. V případě neexistence správního řízení a rozhodnutí by k zařazení komunikace do pasportu nedošlo. Žalovaný toto rozhodnutí nemohl předložit, protože bylo vydáno v

roce 1984 a bylo již skartováno. S ohledem na časový odstup žalovaný nemohl jeho existenci doložit ani jiným způsobem. Dovolává se rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 2 Cdon 444/97, podle kterého "je pro zjištění, zda určitá pozemní komunikace je či není místní komunikací, rozhodující, zda je jako taková zařazena příslušnou obcí v její evidenci". Navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně navrhla zamítnutí dovolání. Uvedla, že předmětný pozemek jí byl vydán v roce 1997. Vydání pozemku předcházelo správní řízení, jehož účastníkem byl i žalovaný, který se o místní komunikaci na pozemku nezmiňoval a který, pokud by tam komunikace skutečně byla, by se jistě bránil vydání pozemku. S tvrzením, že na pozemku se nachází místní komunikace, přišel žalovaný až po zahájení řízení v této věci. Toto tvrzení je účelové a žalovaný se jím snaží ospravedlnit svůj zásah do vlastnického práva žalobkyně. V době vydání pozemku byl pozemek celý zatravněn, jen v jednom místě byla nahodile vyšlapaná úzká pěšina, kterou si někteří občané zkracovali cestu. Pokud by šlo o místní komunikaci, žalovaný by tam nedal značku se zákazem vjezdu všech vozidel. Podle žalobkyně by komunikace neměla ani praktický význam, neboť o dvacet metrů dále jsou ulice arch. T. a D. propojeny širokou asfaltovou vozovkou opatřenou po stranách chodníky. Tvrzení žalovaného, že správní rozhodnutí o zařazení pozemku jako místní komunikace je skartováno, není věrohodné, když v archivu žalovaného i v archivu odboru výstavby se dodnes nacházejí veškerá správní rozhodnutí vydaná v době existence národních výborů. Z evidence žalovaného nelze zjistit, že by místní komunikace byla geometricky zaměřena a označena vlastním parcelním číslem, kudy má vést a jak má být široká. Na pozemku se nikdy nenacházely žádné asfaltové kryty, který by žalovaný mohl vyspravovat. Vybudovaný asfaltový pás na pozemku je několikanásobně širší než byla vyšlapaná pěšina. Stavební povolení k jeho vybudování vydáno nebylo.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno oprávněnou osobou včas a že je přípustné, přezkoumal napadený rozsudek podle § 242 odst. 1 a 3 občanského soudního řádu (dále „OSŘ“) a dospěl k závěru, že dovolání není důvodné.

Vady uvedené v § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 OSŘ, jakož i jiné vady, které by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, k nimž by dovolací soud musel přihlídnout, i kdyby nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 OSŘ), nebyly z obsahu spisu zjištěny.

Podle judikatury dovolacího soudu platí, že vlastníkem pozemní komunikace nemůže být osoba odlišná od vlastníka pozemku, na němž byla komunikace zřízena. V úvahu přichází toliko zřízení věcného břemene umožňujícího využití pozemku pro účely komunikace.

Podle § 9 zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích, vlastníkem místní komunikace je obec. Podle čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod vyvlastnění nebo omezení vlastnického práva je možné jen ve veřejném zájmu, a to na základě zákona a za náhradu. Z těchto ustanovení lze dovodit, že předpokladem zřízení místní komunikace na pozemku v soukromém vlastnictví bylo (a je) také vyvlastnění nemovitosti pro účely stavby nebo za zákonem stanovených podmínek zřízení věcného břemene umožňujícího využití pozemku pro účely stavby pozemní komunikace (srov. § 17 zákona č. [135/1961](#) Sb., o pozemních komunikacích, § 17 zákona č. [13/1997](#) Sb., o pozemních komunikacích).

Nejvyšší soud v rozsudku z 31. 1. 2002, sp. zn. 22 Cdo 52/2002, zaujal právní názor, že místní a účelové komunikace „představují určitou kvalitu pozemku, jsou názvy pro druh pozemku a představují určité ztvárnění či zpracování jeho povrchu. Nemohou tedy být současně pozemkem a současně stavbou ve smyslu občanskoprávním jako dvě rozdílné věci, které by mohly mít rozdílný právní režim či osud; nelze je od pozemku oddělovat, např. samostatně (odděleně jednu od druhé) převádět“. Uvedený právní názor opřel mj. o bod 2 přílohy k vyhlášce č. [190/1996](#) Sb., kterou se provádí katastrální zákon, pod kterým jsou jako druhy pozemku – ostatní plochy uvedeny také ostatní komunikace, které jsou pak blíže charakterizovány jako místní a účelové komunikace. Z uvedeného tak vyplývá, že pozemek charakterizovaný jako místní komunikace může mít jen jednoho vlastníka a že jím nemůže být osoba jiná, která stavební činností pouze upravila povrch takového pozemku. Jestliže vlastníkem takového pozemku je fyzická osoba, může se jeho vlastníkem stát obec jen za předpokladu legální změny vlastnictví, tedy nabytím tohoto pozemku v souladu se zákonem. Pokud se tak nestalo, pak ani skutečnost, že příslušný pozemek jako místní komunikace začal sloužit, sloužil či slouží, nemůže znamenat změnu jeho vlastnictví.

Žalobkyně je vlastníci sporného pozemku na základě rozhodnutí Pozemkového úřadu Okresního úřadu v J. H. ze 6. 3. 2000, zn. PÚ 206/557-H, podle § 9 odst. 4 zákona č. [229/1991](#) Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (zákon o půdě).

Podle § 135 OSŘ soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo

jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu; soud však není vázán rozhodnutím v blokovém řízení. Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází.

Nejvyšší soud v rozsudku z 24. 1. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1622/2000, uveřejněném v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, vydávaném nakladatelstvím C. H. Beck (dále jen „Soubor“), pod C 969, Svazek 13, vyslovil právní názor, že „obecné soudy jsou oprávněny mimo rámec správního soudnictví zkoumat správní akty jen z hlediska, zda se nejedná o akty nicotné (nulitní neboli paakty) - které nevyvolávají právní účinky. Nicotnými akty jsou zejména akty vydané věcně nepřislušným orgánem“. Skutečnost, že soudního přezkumu správního rozhodnutí se lze domáhat jen cestou správního soudnictví ve smyslu § 244 a násl. OSŘ, je samozřejmostí, která nevyžaduje žádný komentář. Žalovaný této možnosti nevyužil.

V rozsudku ze 16. 6. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1390/2002, uveřejněném v Souboru pod C 1995, Svazek 26, Nejvyšší soud dovodil, že „správní rozhodnutí se nemůže dotknout práv někoho, kdo nebyl účastníkem řízení, ve kterém bylo vydáno“, z čehož a contrario plyne, že ta osoba, která se jako účastník zúčastnila správního řízení, je vázána rozhodnutím v tomto řízení vydaným. Žalovaný byl účastníkem řízení podle § 9 odst. 4 zákona o půdě, nevyužil možností daných § 9 odst. 5 tohoto zákona, ani opravných prostředků, a je tedy rozhodnutím v tomto řízení vydaným vázán.

K vázanosti soudu rozhodnutím pozemkového úřadu se Nejvyšší soud vyjádřil v rozsudku z 25. 7. 2002, sp. zn. 25 Cdo 2230/2000, publikovaném v Souboru pod C 1338, Svazek 19, podle kterého „soud je vázán rozhodnutím pozemkového úřadu podle § 9 odst. 4 zákona o půdě tudíž, že jím bylo rozhodnuto o vlastnictví oprávněné osoby k pozemku a o tom, kdo je osobou povinnou“. V dané věci je tak i soud vázán výše označeným rozhodnutím pozemkového úřadu ze 6. 3. 2000.

Rozhodnutím pozemkového úřadu podle § 9 odst. 4 zákona o půdě ze 6. 3. 2000 žalovaný vlastnické právo ke spornému pozemku pozbyl, resp. jeho vlastníkem se stala žalovaná, a za této situace nemohl následně s pozemní komunikací na něm nakládat tak, jak činil.

S ohledem na uvedené není podstatný předchozí právní režim sporné komunikace a rozhodnutí odvolacího soudu, jímž bylo žalobě vyhověno, je správné.

Nejvyšší soud proto dovolání podle § 243b odst. 2 OSŘ zamítl.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Procesní společenství účastníků](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Pracovní poměr](#)
- [Odpovědnost za škodu](#)
- [Konkurs \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Mzda \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhrada škody \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oddlužení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Význam řízení](#)
- [Vzájemné plnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Věcná příslušnost](#)